

NOTAT

Dato 20-09-2023

Sagsbehandlere:

Sandra Bjerre Nielsen

Gry Brun Jensen

Sagsnr. 1-30-74-6-23

Side 1

Forslag til Region Midtjyllands position i forhold til dialog med kommunerne om etablering af nye psykiatrhuse

Der er i dag tre psykiatrhuse i Region Midtjylland: Psykiatriens Hus i Silkeborg, Psykiatriens Hus i Aarhus og Psykiatrien i Nordvest (placeret i Center for Sundhed i Holstebro). Psykiatrhuse er etableret og drives i fællesskab med kommunerne.

Andre kommuner har henvendt sig til Region Midtjylland med ønsket om at etablere et fælles psykiatrhuse i den pågældende kommune. Konkret er der på nuværende tidspunkt en igangværende dialog med Viborg Kommune og Horsens Kommune om mulighederne.

Frem for at håndtere henvendelserne fra kommunerne enkeltvis, foreslås det at fastlægge nogle overordnede pejlemærker, som tilsammen udgør Region Midtjyllands position i dialogen om etableringen af nye psykiatrhuse.

Der foreslås følgende pejlemærker:

- Der etableres ikke nye fælles psykiatrhuse
- Region Midtjylland ønsker at udvikle sammenhængende og integrerede psykiatritilbud i tæt samarbejde med kommuner og praksissektor og bringe mere psykiatrisk behandling tættere på borgerne. Det kan eksempelvis være med udgangspunkt i F-ACT.
- Hvis en kommune ønsker at etablere et kommunalt psykiatrhuse, eventuelt med kommunale overnatningspladser eller lignende, vil regionen gå i dialog med kommunen om, hvordan Psykiatrien i Region Midtjylland kan understøtte dette.
- Hvis der etableres sundhedshuse, nærhospitalet eller lignende, vil det i planlægningen skulle overvejes, hvordan Psykiatrien kan indgå.

Baggrunden for, at administrationen foreslår disse pejlemærker, uddybes i det følgende.

Region Midtjyllands strategi for sundheds- og psykiatrhuse

Regionsrådet godkendte i 2019 en strategi for sundheds- og psykiatrhuse, der udpeger nogle hensyn, som udviklingen af psykiatrhuse må tage afsæt i:

- Borgerne
 - Der skal være tilstrækkeligt patientgrundlag
 - Udviklingen skal være med til at løfte et fælles populationsansvar
 - Afstand til akuthospital
 - Mere lighed i sundhed
- Faglighed
 - Samme høje faglige kvalitet som på hospital
 - Synergi i funktionerne
- Økonomi
 - Fornuftig ressourceudnyttelse

Kilde: Region Midtjyllands strategi for sundheds- og psykiatrhuse

Der er i dag psykiatriske afdelinger og/eller et psykiatrhuse i de seks største kommuner i Region Midtjylland.

Etablering af psykiatrhuse og psykiatriens tilstedeværelse i sundhedshuse er en måde at rykke Psykiatriens tilbud tættere på borgerne. Det er dog usikkert, om patientgrundlaget i de resterende kommuner er tilstrækkeligt stort til, at der kan etableres et fælles psykiatrhuse.

Erfaringerne fra Psykiatrien i Nordvest, der oprindeligt var et samarbejde mellem Lemvig, Holstebro og Struer Kommune, som Struer Kommune nu har trukket sig ud af, er blandt andet, at den geografiske afstand til psykiatrhuset betyder noget i forhold til, om borgerne benytter tilbuddet. Et forsøg på at øge patientgrundlaget ved at flere kommuner går sammen om tilbuddet, er altså ikke nødvendigvis en hensigtsmæssig løsning.

Psykiatrien er udfordret af rekrutteringsudfordringer og personalemangel samtidig med, at stadigt flere borgere kommer i kontakt med den regionale psykiatri. Psykiatrien får dermed stadigt vanskeligere ved at flytte personale fra de psykiatriske afdelinger til psykiatrhuse og lignende.

En særlig udfordring i forhold til psykiatrhuse er etablering af overnatningspladser, da dette er en særligt ressourcekrævende opgave. Overnatningspladserne i de nuværende psykiatrhuse er etableret på baggrund af nedlæggelse eller flytning af sengepladser

lokalt i de pågældende områder. Denne fremgangsmåde vurderes ikke at være mulig fremadrettet, da der er et stort pres på sengekapaleten på de psykiatriske afdelinger. Dette udelukker dog ikke, at der i kommunalt regi kan oprettes døgndækkede overnatningspladser.

I henhold til forliget om Budget 2024 ønsker forligspartierne endvidere, at der arbejdes for en mere effektiv udnyttelse af regionens bygningsarealer for dermed at kunne reducere og samle regionens bygningsmasse.

En fornuftig ressourceudnyttelse både drifts- og anlægsmæssigt er derfor et væsentligt hensyn.

Administrationen vurderer fortsat, at de hensyn, der fremhæves i strategien for sundheds- og psykiatrhuse, er væsentlige for at styrke en sammenhængende indsats for mennesker med psykisk lidelse.

Men vurderingen er også, at udviklingen af sammenhængende og integrerede psykiatritilbud i tæt samarbejde med kommuner og praksissektor bør ske, uden at der tages udgangspunkt i en forankring i et fysisk psykiatrhuse.

Administrationen foreslår derfor, at Region Midtjylland søger at styrke det tværsektorielle samarbejde med udgangspunkt i F-ACT.

Tværsektorielt samarbejde med udgangspunkt i F-ACT

Mennesker med en kombination af sundhedsmæssige, psykiatriske og sociale problemer har ofte hyppig kontakt til en lang række sundhedsydelser og har gavn af én samlet adgang til sundhedssystemet.

F-ACT ("Flexible Assertive Community Treatment" - oversat til dansk "fleksibel udgående og opsøgende behandling i nærmiljøet") er en evidensbaseret metode, som er udviklet i Holland, der de seneste 12-14 år har arbejdet med etablering af FACT-teams.

I de tværsektorielle F-ACT-teams integreres kommunale og regionale medarbejdere i ét tværfagligt og fleksibelt team omkring borgerne. Organiseringen skal understøtte fleksibilitet i indsatsen, så indsatsen kan intensiveres, når borgeren har det sværest, og være mere recovery-orienteret i de perioder, hvor borgeren er i bedring. F-ACT-organiseringen skal ligeledes være fleksibel i forhold til at møde borgerne, hvor det giver mening for dem – via telefonopkald, i eget hjem, på et botilbud, på et behandlingstilbud eller på en café i lokalområdet. Teamet kan således støtte op om borgeren i borgerens eget hjem, herunder bosteder, så borgeren kan "blive i sin egen seng" i stedet for at blive indlagt eller komme på en aflastningsplads.

Tværsæktoriel F-ACT forudsætter ledelsesmæssige og organisatoriske strukturer, der understøtter etablering af autonome tværsæktorielle teams. Dette kræver ændringer i de nuværende strukturer. I en dansk kontekst vil det derfor være nyt at etablere egentlige tværsæktorielle teams.

F-ACT vil kunne medvirke til at løfte det fælles populationsansvar, være til stede i nærmiljøet efter behov og skabe synergi mellem regionale og kommunale indsætter.